

שיטפון

יהורם עצר את האוטו קצת אחרי צומת הערבה. השמים נפרשים לפנים ולאחור, האופק כחול וצהוב. הבנות, נעמה ויעל, קשורות מאחור למושבי ילדים. לילי פותחת את דלת המכונית, מביטה, בקושי מצליחה להתרומם. יהורם מגביר את הווליום בשביל הבנות. "מאה שירים ראשונים, חלק א'", הקלטת הכחולה. ציפי שביט מזמרת את "השפן הקטן". שתי הדלתות של ההורים פתוחות. יהורם מלווה את לילי אל אחורי הרכב, שהילדות לא יראו. היא מקיאה בשקט - נוזלים לבנים, ללא שאריות מזון. כבר יומיים בקושי אכלה משהו, ובכל זאת נסעו.

חם. חם בחוץ ועוד יותר חם במיני מיינור האדומה, שהמזגן לא פעל בה גם כשהייתה שייכת לאמו של יהורם. לילי נשענת על הפגוש האחורי. כובע הקש שלה, צחור ורחב תיתורה עם פרחי פלסטיק סגולים, מונח על מכסה תא המטען. אין רוח. כתפיית השמלה הלבנה נשמטת מכתף ימין, מגלה פלח חזה כמוש. עורה הבהיר כמעט מתמזג עם צבע הבד. העצמות שלה בולטות.

יהורם לא מסתכל פנימה אל המושב האחורי, מעדיף להאמין שהבנות לא רואות כלום. שולה חן שרה את "אודי חמודי". שום כלי רכב לא עובר על פניהם.

סוף ספטמבר, בדרך לאילת. זו החופשה האחרונה שלהם יחד. יהורם וילי יודעים את זה. יש להם דירה באילת. רחוב החשמלאים. רחוב ארוך וחדגוני, רב כיכרות, משקיף אל ההרים. הם נוסעים לשם פעם בשנה, משכירים בשאר הזמן. אחרי החופשה הזאת יהורם יגיע לשם רק פעם אחת, כדי לשפץ ולהוציא את הרהיטים. ימכור אותם כדי לממן את התרופות שמחוזן לסל. הבנות לא יזכרו משם כלום. אולי רק את המראה העתיקה, הרחבה, עם מסגרת העץ השחורה, המגולפת. ואת הטלפון הישן עם החוגה.

יותר מכל נעמה תזכור מהנסיעה ההיא את השתיקות. בכביש הערבה, אחרי כושי רימון, נתקעה הקלטת של שירי חג סוכות. הסליל הכחול-שקוף השתחרר, ורעש מטריד מילא את המכונית. יהורם המשיך לנסוע באותה מהירות, לא הניד עפעף. נעמה תזכור זאת כמתוך חלום: את הרעש; את המצח של אביה במראה; את היד של אמה על הברך: לבנה, שקופה. נעמה הפסיקה לשיר. אף אחת לא בכתה. דקות ארוכות הרעש נמשך, פולש לתעלות האוזניים, משתלב בקול המנוע, בנהמות הרוח. דוושת הגז נלחצה תחת כף רגלו של אביה, שלא שם לב לא למד-המהירות ולא לרעש הריק. לבסוף ניצורה אמה מהרחיפה שהייתה שרויה בה ואמרה: "תפסיק את הרעש הזה, יהורם, תפסיק את זה כבר." לא בקול רם. במרירות.

הוא הוציא את הקלטת, לא הסיר את עיניו מהכביש.

אחר כך המשיכו בנסיעתם עוד כמה קילומטרים. הבנות נרדמו, התחדשה הקליטה ונשמעים שוב שירים עבריים. העיניים של לילי בורקות, המבט כה שונה ממבטה הרגיל. סומק מציף את פניה, ורק תנוכי האוזניים וקצה אפה עדיין חיוורים.

"אתה זוכר את הפעם הקודמת שהקאתי בדרך?"

יהורם מהנהן, אבל מתקשה לבודד את הזיכרון.

"זה היה בירידות התלולות לפני כביש הערבה," לילי אומרת, "היו מאחורינו שלוש משאיות עצומות. בפיתולים ראינו את ים המלח מציץ בין ההרים, ובדיוק אז הייתי צריכה לפלוט את הכול, ואי-אפשר היה לעצור בצד, לא היו שוליים."

יהורם נכנס לדבריה, עכשיו עולה הזיכרון: "כן, נכון, אבל בעיקול האחרון שמאלה הייתה עמדת

תצפית קטנה."

ולילי ממשיכה, מבודדת את הרגע האחד, את הזיכרון הפשוט, הקטן, שלכאורה חסר כל משמעות. "כן, כמה מהר פתחתי את הדלת, הקאתי בלי לצאת בכלל מהאוטו," היא אומרת וגופה נע במושב הרכב תחת חגורת הבטיחות הרפויה.

יהורם מפנה לרגע את עיניו מהכביש אל לילי. היא מניחה את ידה הימנית על בטנה הכחושה.

"הייתי בהריון עם נעמה, ממש בהתחלה. אתה עדיין לא ידעת על זה. חשבת שיש לי בחילה

מהנסיעה."

יהורם מסתכל בחטף על פניה, שחיוך קל עולה עליהן, חיוך שלא נראה שם זמן רב. "מה זאת

אומרת לא ידעתי?" הוא שואל ומאט את הרכב לפני טור המכוניות המשתרך לפנייהם בנתיב היחיד.

"עוד לא סיפרתי לך אז," היא עונה כמעט בלחש, כאילו עדיין זה סוד, "רציתי להתרגל לתחושה

הזאת, רציתי לחוות את זה קצת לבד, עם עצמי."

בקיצ' הוא רכשו את הדירה באילת ואפילו שקלו לעבור לגור שם. ניתנו אז הטבות למורים בדרום, ולילי כבר מצאה בית ספר. בסוף ויתרו על הרעיון: נעמה נולדה, והם רצו לגדל אותה קרוב להורים. לא התקשו למצוא דיירים, ובחופשות, בין תקופת שכירות אחת לאחרת, היו נוסעים לשם.

"זה לא שהסתרתי את זה," לילי אומרת, "גם אני גיליתי רק קצת קודם."

יהורם צוחק, משועשע: "טוב, הייתי שם לב, במוקדם או במאוחר." הוא שולח אליה חיוך, מבקש

בכל מאודו לאחוז בידה. כל גופו גועש מגעגועים למגעה, אך הוא מהסס, יודע כמה היא רגישה כעת לכל מגע, כמה חלושים איבריה. כפות ידיו נשארות על ההגה. אצבעותיה הדקות, השקופות, נשארות גם הן במקומן, שלובות על בטנה השקועה, ובד שמלתה הרפוי מתקמט תחתיהן.

בדירה, ביום הראשון, יהורם מכין לכולם ארוחת ערב. צלחתו גדושה כנפי עוף, פסטה אדומה

וסלט. נעמה אוכלת מכל אלה, רק קצת פחות מכל דבר. ליעל הוא מכין צלחת ילדים: מלפפונים קלופים,

חתוכים בעיגולים, פסטה ללא רוטב, עוף מפורק. לילי מקבלת צלחת דומה: מלפפונים קלופים ואורז לבן,

לא מתובל. אפילו זה עושה לה בחילה. המזלג בוחש לאט בגרגירים, רק מעט מועלה אל חלל הפה.

התכווצויות מעיים, הקאה בכיור האמבטיה בדיוק בזמן, לילי כבר מתורגלת. בימים האלה אי-אפשר להתעקש עם הילדות שיסיימו את כל מה שבצלחת.

לקינוח – גלידה, פונץ'-בננה-שוקו-וניל, אריזה של קילו. לילי טועמת. מחליקה כפית ורודה על לשונה. מתמכרת לטעם, עוצמת את עיניה. כבר הקיאה הכול, ומעכשיו יישאר המזון בקיבתה עד הבוקר. בערב יהורם מסדר את האנטנה החיצונית, טופח על גב הטלויזיה, מנסה לשפר את הקליטה. יש שידורים של "קרוב רחוק" בערוץ שתיים הניסיוני. יעל כבר ישנה בלול, נרדמה ברוגע. הם יושבים על הספה הישנה, על הכרים המרופטים, ושוקעים בהם עד מסגרת העץ שבתחתיתם. זרועו של יהורם חובקת את כתפיה של לילי, והיא מחזיקה את נעמה על ברכיה למרות הכאב, מסבירה לה את המתרחש על המסך. כך דמיינו להם את ערבי-אמצע-השבוע שלהם - רגעים כאלה, נועם כזה – כשעוד לא ידעו אם לילי תלד בן או בת.

ביום השלישי לקח יהורם את הבנות לטיול בפארק תמנע. לילי לא הצטרפה. הייתה עייפה. נסעו שלושתם, רק עשרים דקות על כביש הערבה. בכניסה לפארק, מיד אחרי הקופות, עצר ורצה לטלפן לילי. השאיר את הבנות קשורות למושביהן ואת החלונות פתוחים ויצא מהמכונית. השומר סירב: אסור לתת למבקרים להשתמש בטלפון של המשרד. יהורם נעמד בגבו למכונית והסביר את המצב בכמה מילים, משפיל את ראשו. "אמא שלהן חולה, אתה מבין, רק לבדוק שהיא בסדר." השומר הסתכל על שתי הבנות. לילי ענתה רק אחרי ארבעה צלצולים: היא במרפסת, נחה, קוראת ספר. לולא ענתה היה מסתובב לאחור, מאיץ במיני מיינור כמו בניידת משטרה במרדף.

הוא לא ידע שאחר-כך, כשישבו שלושתם בפארק בפינת היצירה לילדים ונעמה מילאה לה בבקבוקים שכבות-שכבות של חול צבעוני, לילי כבר לא נחה במרפסת. היא עמדה שם יחפה בקומה החמישית וניסתה לקבל החלטה. רגל אחת שלה כבר הייתה מעבר למעקה.

ביום השני באילת ישבו בחוף הדקלים, בשמש המלטפת של אחר צהריים סתוויים, ומכל הרגעים שם התייחד אחד: דממה נטולת תנועה בעולם שכולו סנוורים, זהב מנצנץ מכל עבר והם תחת שמשייה כתומה-צהובה. לילי ויהורם שרועים על מחצלת קש מפוספסת בירוק ובאפור, ראשיהם נוגעים זה בזה על מגבותיהם המקופלות. כובע הקש של לילי לצדם, זע קלות ברוח. צל השמשייה מגיע כמעט עד ברכיהם, ושוקיה של לילי - חיוורות וחלקות לצד שוקיו השזופות השעירות - נאפות בשמש. נעמה בונה ארמון, ויעל ממששת את החול הרטוב, עוזרת-הורסת חליפות. כשמתחזקת הרוח נפרעים תלתליה של יעל, וחול נכנס לעיניה והיא מתחילה לבכות. יהורם וילי לא קמים, שום דבר לא יחדור לפקעת שטוו להם תחת השמשייה. עיניהם עצומות, וכמו בהסכמה אילמת לא יפקחו אותן.

היקיצה דומה לכל יקיצה אחרת, אבל גם שונה מעט. יהורם זוכר בעיקר את ריח שערה של לילי ואת מגעו בכתפו, את תמונת בנותיהם המשחקות בחול, את השמש הנעלמת מאחורי ההרים.

בשנים שלילי כבר כמעט לא הוזכרה בהן חוץ מביום האזכרה השנתי, שהוזה ליום שישי כדי שיוכלו כולם להגיע, בשנים האלה נמשכה נעמה שוב ושוב אל חופי הים האדום, ואתה בעלה וילדיה. ובזמן שהיו במים, קוראים לה מתוך הכחול השלון, היא הייתה שרועה על החוף, מרוחה היטב, העור שלה לבן כמו של אמא שלה. נקודות-חן פזורות בו, צצות פתאום בן-לילה, ללא סדר, כובשות להן עוד אחיזה בעור. אבל היא בריאה וילדיה בריאים. ואין פחד, רק זיכרון חמקמק – אמה בתוך כל הצינורות, לקראת הסוף, למרות התנגדותה שיבקרו אותה בבית החולים.

ב

כשיצאו ביום החמישי מהעיר לכביש הערבה, שמו לב כי הועמו השמים בעננים אפורים. בחמשת הימים שנהנו מהשמש החמימה של סוף הקיץ, הגיעה היורה ועמו סערה שניקתה את כל האבק שהשאירו חודשי השרב. במדבר ובערבה מילאו הגשמים הכבדים את ערוצי הוואדיות והמים געשו ושצפו שם. נחל צין עלה על גדותיו והמים כיסו חלקים גדולים מן הכביש. על מוטות המדידה הראו השננות שמעל לפני המים גובה של מטר ועשרים. איש במעיל גשם צהוב-זוהר עמד בין שני חרוטי אזהרה אדומים והרחיק סקרנים. רגליו כבר בוססו בבוץ, ולפניו התארך טור של מכוניות ומשאיות ואוטובוסים שנעצרו במקומם.

יהורם דומם את המנוע, יצא מהמכונית ושלף מתא המטען את העגלה של יעל. לילי, שנדמה כי קצת כוח חזר אליה, יצאה גם היא והשקיפה אל מעבר לשיירת המכוניות, שגגותיהן הלכו וקטנו עד האופק. ממקומם נראו רק המכוניות וההרים, אך שצף המים נשמע באוזניהם. רבים יצאו מרכביהם, נמשכים אל סאון המים. אוטובוס של "אגד" פלט קבוצת צעירים קולניים, ואחריהם נראה זוג דתי עם חמשת ילדיהם. היו מכוניות שדלתותיהן נפתחו לרווחה ויושביהן נמנמו באוויר הקריר, וממקלטי הרדיו נשמעו להיטים חדשים.

במחצית הדרך לילי כשלה פתאום והוא תמך בה, ובשמאלו המשיך לדחוף את העגלה. כשהגיעו לנתיב השיטפון הצטער שלא לקח עימו את המצלמה. שיטפון כזה במדבר רואים רק פעם בחיים. ואכן, הקהל שהתקבץ הביט במים בהשתאות.

נעמה נדחפה בין האנשים. אחזה בידה של אמה ומשכה אותה קדימה כדי לראות טוב יותר, מרחיקה אותה מאביה. המים היו גבוהים והמדבר צהוב ורגוע, הסערה כבר עברה להמטיר גשמים מעל הים האדום. ברגע אחד הופרדו ידיהן, כאשר לילי נשענה על הרכב הראשון בשיירה, תשושה ממאמץ, ונעמה פילסה את דרכה הלאה כדי לראות את המים מקרוב. אישה אחת צעירה ליטפה את ראשה ואמרה לה בשקט: "תיזהרי לא להתקרב יותר מדי, חמודה, זה מסוכן." נעמה הרימה אליה את ראשה וציפתה לראות את אמה, אך האישה חבשה כובע אחר, ירקרק ובלי פרחים, ולבשה חולצה שחורה צמודה, שאמה לא הייתה לובשת לעולם.

ברגע שהוא עמדו בני המשפחה בנפרד: לילי שעונה על המכונית הראשונה בשיירה, נעמה בחזית קהל הסקרנים והצלמים, ויהורם מאחור, תר בעיניו אחר שתיהן. בערוץ הוואדי שהתמלא נסחפו קורות

ושיחים עקורים, והמים שצפו שם חומים סמיכים, ונעמה הביטה בהם ביראה, כמו בתמונה מתוך סרט. יעל ישנה בעגלתה, עד שניעורה מן הטלטולים והחלה לבכות, ויהורם הרים וחיבק אותה. בכייה נבלע בסאון המים.

לילי כבר ניתקה מן המכונית והביטה במים בפליאה, נדהמת מעוצמתם. אם ייפול גופה לתוכם, תישטף ותיסחף הרחק, חשבה ולא זזה ממקומה. הילדות וגם יהורם נשכחו ממנה. העולם היה רק כתמי צבע מעורבבים וכל קווי המתאר היטשטשו. מעילים צהובים זוהרים ריחפו לפניו, תמרורי אזהרה אדומים התחדדו מן הקרקע והיא חשה סחרחורת וחולשה, אבל צעדה שני צעדים קדימה, או שכך דמיינה לה: שהיא צועדת, שהיא מתקדמת אט-אט לתוך השיטפון בין הכתמים החומים הצהובים האפורים והאדומים. ההרים היו עיסה סמיכה עכורה והיא דחפה את עצמה קדימה, או שרק דמיינה זאת, השתעשעה במחשבה להיבלע בזרם המים. אולי גם הייתה עושה את זה, אבל אז הופיעה נעמה מבין האנשים ונצמדה אל רגלה כגמד קטן ורדרד ועקשן, בולט ושונה בתוך התמונה שבדתה לה.

אחר-כך המשיכו שתיהן לעמוד ככה, יד ביד. האופק כבר התבהר, קווי המתאר שבו והסתמנו לפניו. הסחרחורת עברה וגרונה של לילי ניחר. אט-אט שככה עוצמת השיטפון, והאנשים החלו לחזור לרכביהם, מתכוננים לרגע שהתנועה בכביש תתחדש. מפלס המים ירד, אך עדיין לא אפשר מעבר. ג'יפ כחול מרופש יצא מטור המכוניות והחל חוצה באלכסון את המים. נעמה התבוננה בגלגלים המסתובבים. אחר-כך ראתה בקהל את אביה ומשכה את אמה בידה לעברו בין האנשים, עד שניתקה אחיזתן הרופפת. הוא אסף אותה אליו וטלטל בעדינות את הקוקו שלה, ואמה, שראתה אותם, החלה להתקדם לעברם. כשהגיעה נשלחו ידיה כמו מאליהן אל ידית העגלה הריקה וארבעתם החלו צועדים בחזרה אל הרכב. שעת צהריים הגיעה. השמים הצטללו והשמש חיממה שוב את האוויר. לילי דחפה את העגלה לפניו. היא נראתה מהורהרת, עיניה לא מתמקדות בדבר, מרחפות.

אילו נדרש יהורם להגדיר את הרגע האחד שבו אבדה לו, עוד לפני שהשתלטה המחלה על גופה לגמרי, הייתה עולה בראשו התמונה הזאת: לילי צועדת על הכביש, משמאלה שיירת המכוניות העומדות, לראשה כובע הקש הלבן עם הפרחים הסגולים, ושמלתה צהובה כצבע החולות. העגלה נעה על הכביש בכיוון אילת, כאילו זה עתה הם מתחילים את החופשה - כאילו באו ברגל, במין צעדה מדברית, ולילי מתקדמת לה בלי להסתכל לאחור, מתרחקת ממנו, מפליגה וחומקת, בלתי ניתנת להשגה.

יהורם החזיק את יעל בידיו, עיניה עוד אדמומיות מהדמעות. הוא לא שם לב כמה לילי התרחקה, עד שהגיעו אל המיני מיינור הקטנה. רק אז צעק לה: "לילי! זה פה!" פעם אחת צעק, והיא נעצרה. הסתובבה אליהם, מיקדה את מבטה והבעת פניה התבהרה, ועדיין נשארה מהורהרת. עבר רגע עד שסובבה את העגלה בתנועה איטית. לפניו טרטרו מנועים, נהגים הכינו את עצמם לתנועה, חסרי סבלנות. יהורם קיפל את העגלה והחזיר אותה לתא המטען. הוא חגר את נעמה ואת יעל במושבי הילדים, פתח לילי את הדלת ועזר לה לשבת. קלטת חדשה הוכנסה לטייפ.

"אתה תתחתן שוב," לילי אמרה פתאום. כביש הערבה השתרע לפנייהם ומאחוריהם, המדבר דמם, והילדות היו שקועות באותו נמנום ילדי שטרטורי הרכב רק מסייעים לו. ובכל זאת העיפה מבט במראה הפנימית, לוודא שעפעפיהן של השתיים סגורים. "אתה תתחתן," פסקה ולא שאלה. יהורם תהה מה לענות. בראשו עלתה שורה מאחד מסיפוריו של עגנון, שלילי הייתה מקריאה בבית בקול לפני שיעורים בבית-הספר: יהורם מבקש את נפשו למות.

ובאמת רצה שתניח לו, שתדע שאינו יכול לחשוב שיאהב אי-פעם מישהי אחרת. הוא הסתכל במראה והתלבט אם ללחוץ על הבלמים ולהעיר את אחת הקטנות, אך המשיך בנסיעה ולא אמר כלום. לילי תהתה אם די במה שאמרה, והלוא פעמיים אמרה מפורשות: תתחתן. רצתה לומר לו גם שיביא עוד ילדים - אולי בן, שיהיה לו בן. אבל שתקה. ראתה את הרעד בידיים שלו, את הזיעה שפשטה מאצבעותיו אל ההגה הלוחט בשמש, ראתה את אגלי הזיעה הקטנים מעל לשפתו העליונה ובין הגבות. אז, במפתיע, הושיטה את ידה וליטפה את לחיו. זה היה המגע שהשתוקק לו זמן כה רב. כבר שכח איך הוא היה מתעורר למגע, ועכשיו התמכר לתחושה, כמעט נתן לעיניו להיעצם בתוך הצהוב של הנוף וטרטור המנוע. הוא קיווה שיוכלו להמשיך ככה עד תל-אביב, בנסיעה מהורהרת, רגועה. אך כמה דקות אחר-כך היא נפנתה לאחור, נתנה בבנות מבט ממושך ופסקה: "הן נהיות דומות לך יותר ויותר," כמו מבקשת בכוח להעלים כל זכר לקיומה בשנים הבאות.

בשתיקה שהתארכה מצא לו היסח דעת במעבר מנתיב לנתיב, בריכוז שנדרש כשעקף משאית ארוכה: המעבר ברגע הנכון לנתיב הנגדי, ההאצה הכמעט מוטרפת של המנוע, הופעת מכונית באופק, השעטה להספיק, וגל החום הפושט בגוף ודוחק את השיחה האחרונה. ובתוך כל זה, בתוך השתיקה הדקה, הכמעט מאיימת, צייצה פתאום יעל מאחור. פקחה את עיניה אחר תנומה ממושכת, ויהורם אמר לה מן המראה הפנימית: בוקר טוב, חמודה, וידע שכשהילדות ערות אין מקום לנבואותיה של לילי. ובאמת, היא הפנתה אז את מבטה לחלון ואמרה: הנה כושי רמון, תעצור, שיעשו פיפי.